

Kereszténység a rácsok mögött

Az alapszabály praebulum (bevezetője, előszava) kifejti, hogy az egyházak börtönökben és fegyházakban végzett tevékenysége új problémák elé állította a lelkipásztorokat éppúgy, mint a büntetés-végrehajtásban hivatalból dolgozókat. Egymástól elszigetelten végzik munkájukat, nincs módjuk a többiek eredményeinek, kudarcainak megismerésére, speciális képzésük, mentál-higiénés gondozásuk sem biztosított.

Dr. Majzik Mátyás, a Csillag-börtön nevelőtisztje, lelkesze és pszichológusa az eredményesebb börtönlelkipásztori szolgálat érdekében szükségesnek tartotta a Magyar Börtönpasztorizációs Társaság létrehozását.

A társaság céljai között fogalmazza meg a keresztény kultúra és értékrend, az egyházi tanítások terjesztését a büntetés-végrehajtásban, és mindezen értékek példaértékű bemutatására hívja fel a társaság tagjait. Olyan szemlélet és gyakorlat szolgálatába áll, amely tiszteletben tartja az emberi jogokat, és személyközpontú büntetés-végrehajtás megteremtésén munkálkodik.

Befejezéséhez közeledik a Magyar Börtönpasztorizációs Társaság megszervezése. Az egyesület – amelyhez hasonló nem működött még Magyarországon – Szegeden született. Most főbb célkitűzéseiről, módszereiről számolunk be.

Tevékenységi köre és módszerei kiterjednek a börtönéletre (közvetlen lelkipásztori munka, missziós tevékenység, nevelés, imakörök vezetése, kapcsolattartás a családtagokkal, stb.), valamint a börtönpasztorizáció szervezésére és koordinálására.

Rendszeres és közös lelkigyakorlatokat tartanak a börtönpasztorizációt végzők számára. Szükségesnek látják a résztvevők kriminológiai, pszichológiai, pszichoterápiás és büntetés-végrehajtási ismereteinek bővítését. Elméleti és módszertani folyóiratot hoznak létre, kapcsolatot keresnek a külföldön hasonló tevékenységet folytató társaságokkal.

A társaság felett védnökséget vállalt a Magyar Római Katolikus Egyház Püspöki Karának elnöke, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke, a Magyar Köztársaság Kormányának igazságügyminisztere.

Tag lehet minden magyar és külföldi természetes és jogi személy, aki az alapszabályban rögzítetteket elfogadja és azok megvalósításában közreműködik.

A társaságba mostanáig már belépett a magyar katolikus, református, evangélikus és baptista egyház, a büntetés-végrehajtási testület, az evangélikumi börtönmisszió és a Magyarországi Gyermekekért Főura Tiszántúli Tagozata.

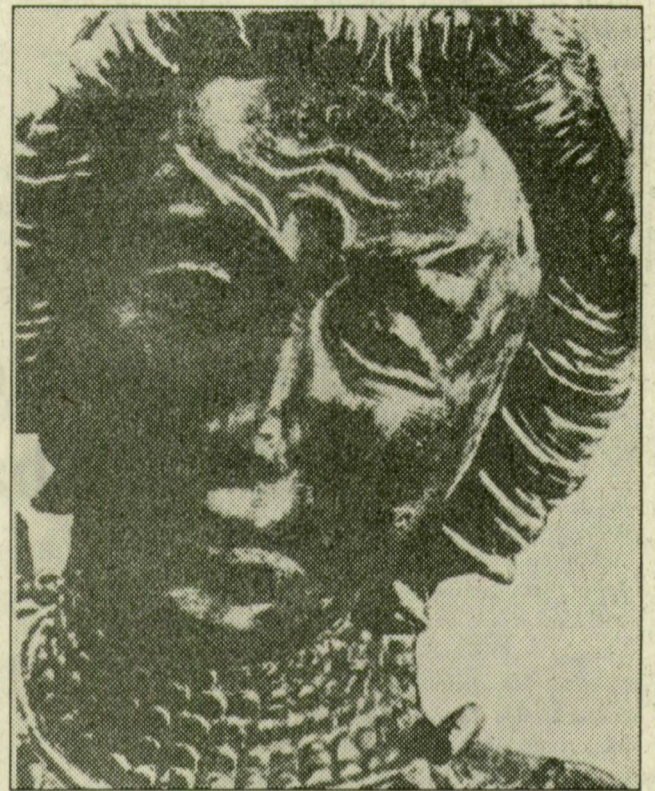
Az alakuló közgyűlés szeptember 4-én lesz a Római Katolikus Hittudományi Főiskolán (ennek programjáról az esemény előtt hírt adunk).

Az egyesületről minden kérdésben felvilágosítást ad dr. Majzik Mátyás (Szeged-Tápé, Heller köz 6. Telefon: 25-139).

N.Y.P.

Kép-zavar

TANDI LAJOS

A Kolozsvári testvérek keze nyomán született Szent György lovas tekint ránk ezen a képen. A múltból előre nézve, napjainkra, s talán a jövőbe is. Ha az egyetem Béke épülete előtt járok, azon a bizonyos kis háromszögletű téren, amely a Dóm teret megálmódó Rerrich Béla nevét viseli, sohasem mulasztom el, körbejárjam ezt a sárkányölő szentet megjelenítő szobormásolatot. A napokban ismét elmentem, szembesülni és szembesíteni. Hónapok óta forgatom a Magyarországra áttelepült művészettörténész és kritikus Banner Zoltán összefoglaló munkáját, az Erdélyi magyar művészet a XX. században című monográfiát. Ennek történeti áttekintésében emlékeztet az erdélyi történelem és stílus összefüggéseire, s a múlt jelentős mestereire. Itt olvasom: „A festő Kolozsvári Miklós nyitja a név szerint ismert mesterek sorát; talán ő nevesítette be a magyar Fenesi szentélyképek Golgotáját, a Trecenből ismerős arckal, alakokkal; fiaiban, Márton és György szobrászi művében viszont csodálatos bizonyosság ölt testet: a Kolozsvári testvérek 1373-as Szent György lovasja kétségtelen az első európai szabadteri lovas szobor, s a mintázásban, a mozdulatban és a természeti elemek megjelenítésében, az ötvösségi és szobrászi mesterség páratlan kongruenciájában, Donatello, Verocchiot és Leonardot megelőző életerővel buzog fel a reneszánsz századok emberfelfedező öröme, szenvedélye. (Miközben az a tény, hogy a szobor lószerszáma egy 1942-es kolozsvári ásatás honfoglalási leleteivel mutat azonososságot – a hátrahagyott századok tárgykultúrájába világít, pontosabban: az erdélyi habitus örök ellentmondásosságára, amely a régi formák és eszmék iránti konzerváló ragaszkodás, s a lehetetlen lebrálásával, a lehetetlennel vívott küzdelem hevében váratlanul fellobbanó, európai rangú, példamutató kezdemények pólusa között feszült, századokon át.)”

Fantasztikus pontossággal fogalmazta meg Banner azt az élményt, amit ez a könyv szerezhet mindazoknak, akiket érdekel a magyar – s itt a határokon túli magyar művészet egységére utalok – képzőművészet. Mert mily tragikus, hogy egy történelmi ív évezredén át szerves egységben fejlődő, tematikájában kölcsönhatásban élő, gyökereiben azonos és virágaiban színpompás művészet egyszerre fölszabdaltatik s bár a gyökerek azonos vagy hasonló nedveket szívják, a termés fejlődése más irányú, sőt egymás számára évtizedeken át ismeretlen. Mindezt a gyanakvás, a sértettség, a mesterséges elszigeteltség politikai indításai teremtték, mint egy torzszülöttet. Banner éppen ennek legizgalmasabb fejezetét, az erdélyi magyar művészet 20. századi viszonyait elemzi. Érdekes, hogy a századelő, sőt még a harmincas évek erdélyi művészete a nagybányaiaktól Kós Károlyig és Zsögödi Nagy Imréig szerves egység, majd utána a mesterségesen felhúzott falaktól elszigetelten kis csoportok hagyományörző s néha föllobanó kísérlet sorozata.

A 20. századi történet talán legizgalmasabb része a két világháború közötti időszak, melyben az erdélyi művészet – funkciója, formakultúrája és szemléleti tájékozódása tekintetében egyaránt – a Kós Károly által újra és újrafogalmazott Transzylvánia-modell. Ennek a modellnek olyan programjait fogalmazza meg a kiváló polihisztor, hogy „... Ezer esztendő erdélyi szerszámokkal, próbált, ősi erőnkkel új utakat kell vágnunk, de magunknak csupán. Régi szerszámokkal új feyvereket kell kovácsolni, a lerakottaknál, az összetörteknél, a kezünk-ből kicsavartaknál jobbkat.” „... igazi művész kötöttség nélkül nem is lehetne: kell, hogy kösse őt a maga kora, a maga társadalmá, korának látása, hite vagy hitelensége... Az igazi művész ezért jár mindig előtte a korán, mert azt tudja megvalósítani, amit a megrendelője csak akarna, de nem tud elképzelni.” Ez a lokalitás, és a történeti örökséghez való makacs ragaszkodás, ez a romantikus utópia és illuzórikus elképzelés egyszerre erőny és gátja is Erdély művészetének. Banner rendkívül jó stílusérzékkel, hatalmas ismeretanyaggal és precíz szerkesztésmóddal követi végig azokat a szellemi mozgásokat, amelyek alapvetően meghatározták ennek a tájnak képzőművészetét. Figyelme nemcsak műfajokra, művésztelepekre és alkotói pályákra terjed ki, de mindenképp a gondolatok kapcsolódásaira és az erdélyi psziché változásainak követésére.

Hatalmas élmény volt számomra, amikor múlt tavasszal kitarultak előttem a temesvári művészek műteremajtajai. Azt gondoltam – mit is tehettem volna a Ceausescu-féle rezsim propagandisztikus újságjainak és folyóiratainak ismeretében –, hogy az erdélyi művészet vagy kiszolgálja ezt a propagandisztikus szocialista realizmust, vagy rejtőzködve őrizi a népművészet és a képzőművészeti örökség egyre halványuló lángját. S kiderült, európai színvonalú alkotások készülnek tőlünk néhány tíz kilométerre, olyan művek, amelyek természetesen csatlakozhatnak a legfrissebb európai áramlatokhoz. S akkor világosodott meg számomra, hogy az igaz művész nem lehet gúzsba kötni, nem lehet megbéklyózni, képtelenség megkötözni szárnyait. Örömmel fedeztem fel a lapokon a jólismert alkotókat és műveket. S némi szomorúsággal vegyített örömmel találtam rá olyan alkotók neveire, akik immár Magyarországon dolgoznak, a Szervatiuszoktól Váro Mártonon át Kotsis Nagy Margitig.

Tanulságos és megrendítő könyv Banner Zoltáné, igényesen szerkesztett, szépen tipografizált – csak a címlapját tudnám feledni! Mindenesetre megerősített hitemben: sárkányölő Szent Györgyökre ma is szükség van.

K.K.

Befogadni a kitaszítottakat

A Probitas Alapítvány – amely a mozgáskorlátozottak és értelmileg sérültek támogatását, segítségét vállalta és végzi megalakulása óta kitartóan – rendezett kiállítást a megyeháza aulájában, ahol értelmi fogyatékos fiatalok rajzai, szobrai és mozgáskorlátozott amatőr művészek festményei, kerámiaalkotásai, hímzései is helyet kaptak.

A kiállítás szervezői – miután jól tudják, hogy közönséget becsalogatni csak nagy nevekkel lehet – megnyerték az ügynek az ismert szegedi

művészházaspárt: Tóth Valériát és Kligl Sándort, akik nemcsak arra vállalkoztak, hogy ők maguk is kiállítsanak, hanem az aulában bemutatott és eladott szobraik árát felajánlották az alapítványnak.

A művészházaspár valószínűleg nem is sejti, hogy anyagi támogatásuk „semmisség” ahhoz az élményhez képest, amit azzal okoztak a fogyatékos fiataloknak, hogy a közös kiállítás felvállalásával, őket is közönség elé segítették.

Az értelmileg sérült fiatalok, akiknek munkái itt láthatók, valamennyien a fonalfeldolgozóban dolgoznak, ahol Szabó Olga – szociálpolitikai munkatárs, aki maga is rajzolgat, szobrászkodik – foglalkozik velük. Ő találta ki, hogy a képzőművészkedéshez kedvet érzők – segítő irányítás mellett – a gyárban, havonta kétszer alkalommal, a maguk kedvtelésére.

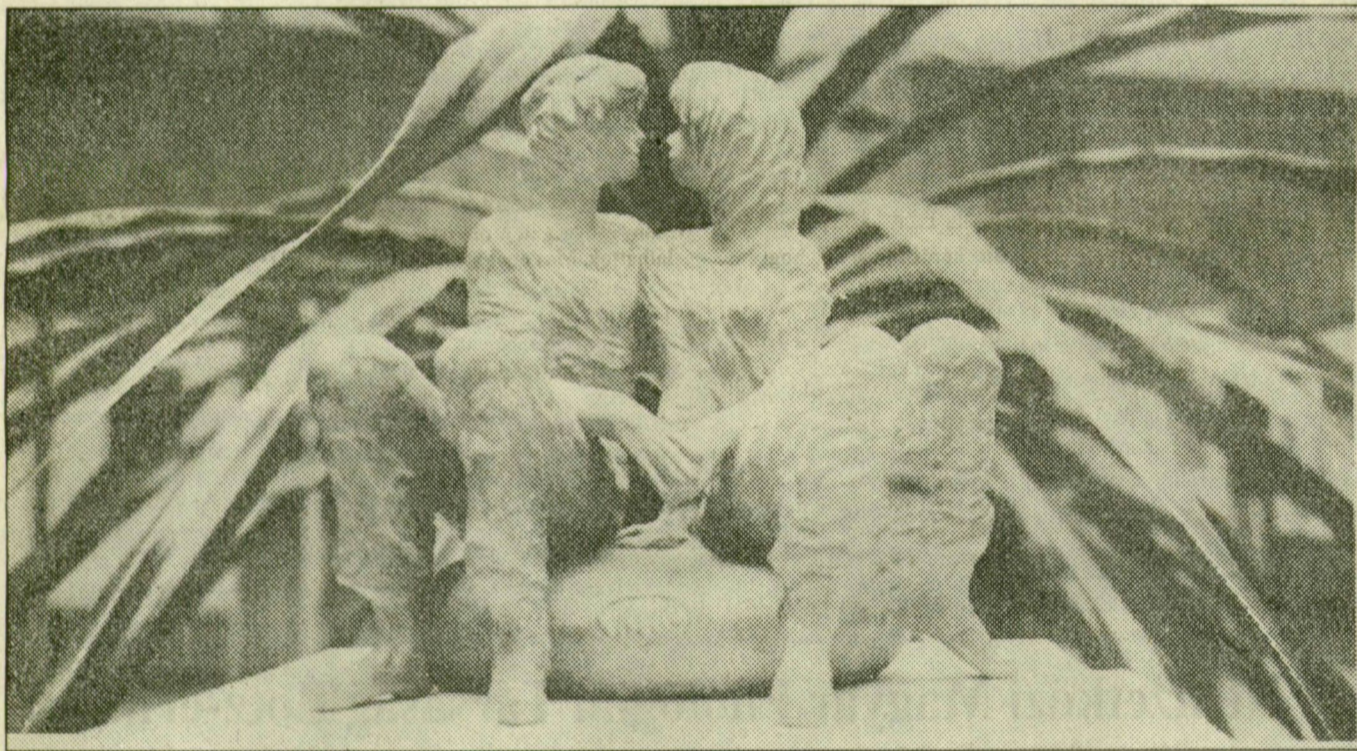
A vállalkozáshoz pénz is került. Pályázat útján nyertek annyit, hogy ez évre kifutja az alapanyagvásárlásokat. Még egy szövőszékre is ju-

tott, így hát hamarosan bővül a repertoár.

Több, mint féleve rajzolgatnak a hívó szóra jelentkezők, akik számára nemcsak az alkotás, hanem az együttélés boldogságot jelent.

Az ő kevés örömet adó életükben óriási esemény, hogy kiállításra szerepelnek, hogy ott lehetnek az ünnepélyes megnyitón és végre nem kitaszították őket, hanem befogadták az egészségesek.

K.K.

Morzsa a Bibliából

„Mi Atyánk, ... jöjjön el a Te országod!” (Máté ev. 6:10)

A hegymászás szerelmesei fantasztikus fáradások között, életveszélyes helyzeteken át töreksenek arra, hogy egyik hegycsúcs után a másikra eljussanak; és eltöltse lényüket újra az a csodálatos érzés: ismét ott vagyok, ahonnan feljebb lépni embernek nem lehet, ahonnan körülnézve el lehet, sőt kell kiáltani: Ez csodálatos, ez a valóság. Hasonlóan juthat lelkében az átélések csúcscsúcsaira, amit ember elérhet – aki Jézus szavára hallgatva és segítségére támaszkodva imádkozik. Lehet, hogy ezek közben az élet eseményei sok fáradozás vagy életveszélyes helyzetek között haladnak. Betölthet az érzés: van atyám, aki nem ember, nem is hasonló senkihez, a „MI ATYÁNK”, aki a valóság, aki volt, van és lesz. A gyermeki bizalom és vágy szólal meg az újabb csúcson: „jöjjön el a te országod!” Légy megtapasztalhatóbb, lássék meg bölcsességed, hatalmad.

Fogalom- és kifejezéstárunk szegényességébe ütközünk szüntelen Isten dolgaival kapcsolatban, most is. Isten országa nem földi országhoz fogható, körülhatárolt terület, hanem hatalmi – uralmi – hatáskör, ami nemcsak a teremtés, birtoklás jogán áll, hanem a szeretet melegében, bizalomban feloldódott boldog engedelmeséget is magába foglalja. Ezt nem emberek teremtik meg

az Isten számára, ahogy sok téves vallásos elképzelés próbálkozik valami rendszert alkotni és abban helyet adni az Isten trónjának.

Keresztelő János még úgy hirdette, ahogy még sokan ma is: ne tegyetek rosszat, legyetek jobbak, becsületesebbek, adakozóbbak. Azaz: ti valósítátok meg, mert közel van, így térjete meg.

Jézus úgy kezdte hirdetni: térjete meg és higgyetek az evangéliumban. Az evangélium az Ő szava, amivel követésre hívott, amivel betegeket gyógyított, démoni lelkeket emberekből kiűzött, halottakat felélesztett, embereket személyiségükben, magatartásukban, gondolkodás módjukban megigazított. Tehát az Ő tettei, uralma az Isten országának megjelenése az emberek között. „Amikor a farizeusok megkérdezték tőle, hogy mikor jön el az Isten országa, így válaszolt nekik: „Az Isten országa nem úgy jön el, hogy az ember azt előre kiszámíthatná. Azt sem mondják: Íme itt, vagy íme, ott van! – Mert az Isten országa már közöttetek van!” (Lukács ev. 17:20-21). Itt személyben van jelen az Isten országa, mint tetteiben látható: „Ha pedig én Istennek Lelke által űzöm ki az ördögöket, akkor kétség nélkül elérkezett hozzátok az Isten országa.” (Máté ev. 12:28).

Jézus szavai határozott döntést kívánnak az Isten akaratának engedelmes elfogadására. „Nem mindenki megy be a mennyek országába, aki ezt mondja nekem: Uram, Uram, hanem csak az, aki

cselekszi az én mennyei Atyám akaratát.” (Máté ev. 7:21) Határozott cselekvésről van itt szó, nem tétlenségről a várakozásban, de nem saját elgondolások megvalósításai ezek, hanem engedelmeség annak: „Aki mindent megtehet sokkal bőségesebben, mint ahogy mi kérjük vagy gondoljuk, a bennünk munkálkodó erő szerint...” (Efezus 3:20). Ezért vallja Pál apostol: „Egyet tesztek: ami mögöttem van, azt elfelejtve, ami pedig előttem van, annak neki feszülve futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának jutalmáért a Krisztus Jézusban”. (Filippi 3:14) „Nem beszédben áll az Isten országa, hanem erőben.” (I. Korinthus 4:20)

Akik ezt a kérést imádkozzák, maguk és mások számára az újonnan születés kegyelmében részesedést kérik, mert „Bizony, bizony mondom néked: ha valaki nem születik újonnan, nem láthatja meg az Isten országát.” (János ev. 3:5)

Egyben kéri uralmának győzelmét a gonosz és minden bűn felett e világban: „Mert addig kell uralkodnia, míg lába alá nem veti valamennyi ellenségét. Mint utolsó ellenség töröltetik el a halál.” (I. Korinthus 15:25-26). Kéri hittel és reménységgel a Jézus visszajövetelét, a megígért feltámadást és örök életet. (Filippi 3:20-21).

(Folytatjuk)

PAPP LÁSZLÓ REFORMÁTUS LELKÉSZ